

РАХУНКОВА ПАЛАТА

Р І Ш Е Н Н Я

від 20 грудня 2022 року № 26-4

Київ

Про результати аналізу спрямування залишків коштів за субвенціями з державного бюджету місцевим бюджетам, збережених на рахунках місцевих бюджетів станом на 1 січня 2022 року, в умовах воєнного стану

Відповідно до ст. 98 Конституції України, ст.ст. 7, 25, 26, 35 і 36 Закону України «Про Рахункову палату» розглянуто Звіт про результати аналізу спрямування залишків коштів за субвенціями з державного бюджету місцевим бюджетам, збережених на рахунках місцевих бюджетів станом на 1 січня 2022 року, в умовах воєнного стану.

За результатами розгляду Рахункова палата

В С Т А Н О В И Л А :

1. Із залишку коштів 14 субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам у загальній сумі 11 456,1 млн грн, які згідно із Законом України «Про Державний бюджет України на 2021 рік» та статей 103-2, 103-3 Бюджетного кодексу України станом на 01.01.2022 зберігалися на рахунках місцевих бюджетів, протягом січня-липня 2022 року не використано на цілі бюджетних програм або на заходи територіальної оборони, задоволення продовольчих потреб цивільного населення, евакуацію / вивезення/ переміщення цивільного населення із місцевості, де ведуться бойові дії, та небезпечних територій у безпечні місця тощо 2 452,6 млн грн, або 22 відс. залишку на початок року. Це свідчить про неефективне управління залишками коштів субвенцій окремими розпорядниками коштів місцевих бюджетів, зокрема Дніпропетровської, Житомирської, Закарпатської, Івано-Франківської, Кіровоградської, Київської, Львівської, Одеської, Полтавської, Рівненської, Тернопільської, Черкаської, Чернівецької областей та міста Києва, в умовах гострого бюджетного дефіциту, зумовленого надзвичайними умовами воєнного стану.

Причинами зазначеного було зволікання з використанням залишків коштів субвенцій на цілі відповідних бюджетних програм у січні-лютому 2022 року, неприйняття рішень про розподіл залишків коштів субвенцій, збережених на рахунках місцевих бюджетів, за напрямками, визначеними законодавством на період дії воєнного стану, неможливість використання

розподілених залишків коштів субвенцій на окремі цілі через встановлення нових пріоритетів видатків.

2. Протягом першого кварталу 2022 року загалом із загальної суми залишків коштів субвенцій, збережених на рахунках місцевих бюджетів на 01.01.2022, на визначені бюджетними програмами цілі використано кошти лише 7 субвенцій в сумі 406,0 млн грн, що становить 7 відс. загального обсягу їх залишків на початок року.

2.1. У розрізі субвенцій рівень використання залишків їх коштів в першому кварталі коливався від 3 до 15 відс., зокрема, використано за призначенням за субвенцією з державного бюджету місцевим бюджетам на розвиток комунальної інфраструктури, у тому числі на придбання комунальної техніки **5,4 млн грн** (3 відс. залишку на початок року); за субвенцією з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію інфраструктурних проєктів та розвиток об'єктів соціально-культурної сфери – **165,3 млн грн** (15 відсотків).

2.2. У першому кварталі 2022 року взагалі не використовувалися залишки коштів чотирьох субвенцій загальним обсягом **2 116,0 млн грн: у жодній з областей** – за субвенцією з державного бюджету місцевим бюджетам на розроблення комплексних планів просторового розвитку територій територіальних громад (залишок 62,5 млн грн); у **Дніпропетровській** області – за субвенцією з державного бюджету обласному бюджету Дніпропетровської області на закупівлю нових трамваїв для мм. Дніпра та Кривого Рогу (1200,0 млн грн); **Миколаївській** області – за субвенцією з державного бюджету обласному бюджету Миколаївської області на будівництво мостового переходу через р. Південний Буг між с. Богданівка Доманівського та смт Костянтинівка Арбузинського районів Миколаївської області (13,4 млн грн); **Донецькій, Сумській, Рівненській, Запорізькій, Тернопільській, Херсонській, Черкаській** областях – за субвенцією з державного бюджету місцевим бюджетам на розвиток спортивної інфраструктури (840,1 млн гривень).

Натомість залишки коштів за освітньою субвенцією з державного бюджету місцевим бюджетам та субвенцією з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами з початку 2022 року збільшилися на 1241,9 млн грн (на 21 відс. їх загального залишку) за рахунок збережених станом на 01.01.2021 на рахунках місцевих бюджетів залишків коштів та надходжень бюджетних асигнувань у поточному році.

Зазначене свідчить, що розпорядники коштів місцевих бюджетів у першому кварталі 2022 року не вжили достатніх заходів для спрямування залишків коштів субвенцій на цілі бюджетних програм, в той час коли для цього були визначені механізми, передбачені відповідними порядками та умовами, а також не було законодавчих обмежень щодо використання збережених залишків коштів внаслідок запровадження воєнного стану.

3. Протягом квітня-липня 2022 року (тобто в період дії воєнного стану) використано залишки коштів 7 субвенцій всього на суму 259,0 млн грн, що становить 7 відс. загального обсягу залишків на початок квітня 2022 року.

3.1. Із залишків коштів за субвенцією з державного бюджету місцевим бюджетам на розроблення комплексних планів просторового розвитку територій територіальних громад протягом квітня-липня 2022 року використано 3,5 млн грн (видатки здійснені в усіх областях), а за субвенцією з державного бюджету місцевим бюджетам на розвиток мережі центрів надання адміністративних послуг – 1,6 млн грн, що становить лише 6 відс. обсягів залишків на початок квітня 2022 року.

3.2. Залишки коштів за субвенцією з державного бюджету обласному бюджету Дніпропетровської області на закупівлю нових трамваїв для м.м. Дніпра та Кривого Рогу (1 200,0 млн грн, Дніпропетровська область) та субвенцією з державного бюджету обласному бюджету Миколаївської області на будівництво мостового переходу через р. Південний Буг між с. Богданівка Доманівського та смт Костянтинівка Арбузинського районів Миколаївської області (13,5 млн грн, Миколаївська область) з 01.04.2022 не змінилися.

4. Законодавством після 24.03.2022 суттєво розширено напрями спрямування залишків коштів субвенцій, зокрема передбачено можливість передання їх на заходи територіальної оборони, задоволення продовольчих потреб цивільного населення, евакуацію / вивезення / переміщення цивільного населення із місцевості, де ведуться бойові дії, та небезпечних територій у безпечні місця, зокрема на оплату транспортних послуг, пально-мастильних матеріалів, облаштування місць розміщення громадян, які у зв'язку з бойовими діями залишили місце проживання/перебування, оплату інших заходів, спрямованих на підтримку цивільного населення в умовах воєнного стану. Визначено повноваження органів місцевого самоврядування та військових адміністрацій щодо можливості розподілу переданих з державного бюджету коштів у вигляді субвенцій відповідно між місцевими бюджетами районними, сіл, селищ, міст обласного та районного значення.

4.1. Проте розпорядники коштів місцевих бюджетів 13 областей (Дніпропетровської, Житомирської, Закарпатської, Івано-Франківської, Кіровоградської, Київської, Львівської, Одеської, Полтавської, Рівненської, Тернопільської, Черкаської, Чернівецької) та міста Києва **через зволікання протягом 7 місяців з розподілом залишків коштів субвенцій створили ризики невикористання до кінця 2022 бюджетного року 919,5 млн грн залишків коштів субвенцій.**

Так, станом на 01.08.2022 не було розподілено залишки коштів субвенцій на рахунках бюджетів Львівської області на суму 63,3 млн грн, Черкаської області – на 172,6 млн гривень.

4.2. Однією з головних причин невикористання частини залишків коштів субвенцій станом на 01.08.2022 є **розподілення коштів на видатки, які не є першочерговими згідно з Порядком виконання повноважень Державною казначейською службою в особливому режимі в умовах воєнного стану, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 09.06.2021 № 590 (далі – Порядок № 590),** яким визначено пріоритетність (черговість) здійснення видатків Казначейством. Внаслідок цього розпорядниками коштів місцевих бюджетів не використано залишків коштів субвенцій на загальну суму **1708,9 млн грн**, зокрема у Дніпропетровській області – за субвенцією з державного бюджету обласному бюджету Дніпропетровської області на закупівлю нових трамваїв для м. Дніпра та Кривого Рогу в розмірі 1 200,0 млн гривень.

Водночас розпорядниками коштів місцевих бюджетів в ході контрольного заходу повідомлено Рахунковій палаті, що внаслідок запроваджених Порядком № 590 обмежень неможливо провести окремі нагальні платежі стосовно соціальних закладів, відтак запропоновано визначити черговість здійснення платежів за низкою видатків, зокрема: на придбання засобів для навчання осіб з особливими освітніми потребами; бланків методик для проведення комплексної оцінки розвитку дітей з особливими освітніми потребами для інклюзивно-ресурсних центрів; засобів навчання та обладнання для навчальних кабінетів початкової школи тощо.

4.3. Невикористання коштів пояснюється також тим, що від моменту розподілу коштів минуло недостатньо часу, необхідного для забезпечення результативного їх використання. Це спричинило невикористання розпорядниками коштів місцевих бюджетів залишків коштів субвенцій на загальну суму **599,0 млн гривень**.

Так, Департаменту освіти і науки Одеської обласної державної адміністрації залишок коштів за освітньою субвенцією з державного бюджету місцевим бюджетам у сумі 53,4 млн грн розподілено лише у липні 2022 року.

5. За результатами контрольного заходу встановлено, що окремими об'єктами контролю допущено прийняття неефективних управлінських рішень на 15,0 млн грн, неекономне використання бюджетних коштів – 5,6 млн грн, передання майна Збройним Силам України з порушенням законодавства – 10,2 млн грн (порушення усунуто під час контрольного заходу на 10,1 млн грн), порушення при плануванні бюджетних видатків – 5,0 млн грн, інші нефінансові порушення – 37,0 млн гривень.

5.1. Департаментом громадського порядку і цивільного захисту Дніпровської міської ради придбано транспортні засоби за цінами, що перевищують оціночну вартість (на 340,8 тис. гривень), а внаслідок перенесення строків оплати за поставлені транспортні засоби утворено курсову різницю на суму 1 236,5 тис. грн (у тому числі за рахунок залишків коштів субвенції на загальну суму 697,4 тис. гривень). Департаментом муніципальної безпеки Одеської міської ради придбано товар з ознаками

завищення вартості (щонайменше на 4 038,9 тис. гривень). Це свідчить про неекономне використання коштів на вказані суми.

В актах про примусове відчуження у Департаменту громадського порядку і цивільного захисту Дніпровської міської ради 27 легкових автомобілів відсутні дані про їх оцінку, що створює ризик невідшкодування в майбутньому повної вартості примусово відчуженого майна на суму 10131,3 тис. грн (порушення усунено під час контрольного заходу). Крім того, здійснено передачу майна Збройним Силам України без відповідного рішення на суму 27,97 тис. гривень.

5.2. Оноківською сільською радою не обґрунтовано розрахунки потреби щодо заходів, пов'язаних з наданням підтримки внутрішньо переміщеним та/або евакуйованим особам у зв'язку із веденням воєнного стану, що призвело до неефективних управлінських рішень в частині спрямування залишків коштів субвенцій та, як наслідок, не використано залишки коштів субвенцій у розмірі 11 399,1 тис. гривень.

Окрім того, внаслідок неприйняття Оноківською сільською радою відповідних управлінських рішень щодо спрямування коштів субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на створення мережі спеціалізованих служб підтримки осіб, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі в сумі 3 559,0 тис. грн, не було досягнуто цілі бюджетної програми, визначеної паспортом.

5.3. Видатки бюджету Чигиринської міської територіальної громади на суму 5 015,7 тис. грн Відділом освіти, культури, туризму, молоді та спорту та виконавчим комітетом Чигиринської міської ради не обґрунтовані відповідними розрахунками та не деталізовані за видами та кількістю товарів (робіт, послуг) із зазначенням вартості за одиницю.

У окремих рішеннях про місцевий бюджет при формуванні бюджетних програм невірно застосовано кодування програмної класифікації видатків та кредитування місцевих бюджетів.

За результатами обговорення та на підставі викладеного Рахункова палата

В И Р І Ш И Л А:

1. Звіт про результати аналізу спрямування залишків коштів за субвенціями з державного бюджету місцевим бюджетам, збережених на рахунках місцевих бюджетів станом на 1 січня 2022 року, в умовах воєнного стану затвердити.

2. Рішення Рахункової палати і Звіт про результати аналізу спрямування залишків коштів за субвенціями з державного бюджету місцевим бюджетам, збережених на рахунках місцевих бюджетів станом на 1 січня 2022 року, в умовах воєнного стану надіслати Верховній Раді України протягом 15 днів з дня затвердження цього Звіту.

3. Рішення Рахункової палати і Звіт про результати аналізу надіслати **Комітету Верховної Ради України з питань бюджету** в порядку інформування.

4. Відомості про результати аналізу у формі рішення Рахункової палати надіслати **Кабінетові Міністрів України** та рекомендувати доручити обласним військовим (державним) адміністраціям та Київській міській державній адміністрації:

- розглянути питання щодо спрямування (розподілу) залишків коштів субвенцій і використання в установленому законодавством порядку із урахуванням пріоритетності видатків, визначеної на період воєнного стану, коштів бюджетних програм місцевих бюджетів, сформованих з урахуванням залишку коштів субвенції станом на 01.01.2022;

- дотримуватись єдиного підходу кодування бюджетних програм відповідно до вимог програмної класифікації видатків та кредитування місцевих бюджетів.

5. Рішення Рахункової палати і Звіт про результати аналізу надіслати **Міністерству фінансів України** і рекомендувати:

- врахувати результати аналізу при плануванні видатків державного бюджету на надання субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам;

- розробити та внести в установленому законодавством порядку на розгляд Кабінету Міністрів України проект акта щодо внесення змін до Порядку виконання повноважень Державною казначейською службою в особливому режимі в умовах воєнного стану, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 09.06.2021 № 590, в частині визначення:

- черговості здійснення платежів за видатками, необхідними для навчання осіб з особливими освітніми потребами;

- вимог щодо періодичності (щоквартально та/або раз на півроку) перегляду черговості платежів за видатками.

6. Рішення Рахункової палати і Звіт про результати аналізу надіслати Департаментам фінансів: Дніпропетровської, Житомирської, Закарпатської, Львівської, Одеської, Полтавської, Черкаської, Чернівецької обласних військових (державних) адміністрацій та виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації); Державній казначейській службі України; Львівській міській раді; Моршинській міській раді; Департаменту освіти та науки Одеської міської ради; Відділу освіти, молоді та спорту Черняхівської селищної ради; Департаменту освіти і науки Полтавської обласної військової адміністрації; Кременчуцькій міській раді; Миргородській міській раді; Полтавській міській раді; Головному управлінню Державної казначейської служби України у Полтавській області; Пирятинській міській раді; Чигиринській міській територіальній громаді; Дніпровській міській раді; Департаменту праці та соціальної політики Одеської міської ради; Департаменту муніципальної безпеки Одеської міської ради; Департаменту освіти Полтавської міської ради; Оноківській сільській раді Ужгородського району Закарпатської області; Дрогобицькій

міській раді; Лубенській міській раді; Департаменту громадського порядку і цивільного захисту Дніпровської міської ради; Закарпатському обласному територіальному центру комплектування та соціальної підтримки; Одеській міській раді; Управлінню розвитку споживчого ринку та захисту прав споживачів Одеської міської ради та рекомендувати розглянути рішення Рахункової палати, запланувати та вжити у зв'язку з цим заходи.

7. Оприлюднити рішення Рахункової палати, Звіт про результати аналізу та результати розгляду рішення об'єктами аналізу на офіційному вебсайті Рахункової палати.

8. Заступникові Голови Рахункової палати Андрію Майснеру забезпечити надсилання до Верховної Ради України інформації про стан виконання об'єктами аналізу цього рішення Рахункової палати протягом 45 днів з дня отримання інформації від об'єктів аналізу.

9. Контроль за виконанням цього рішення покласти на заступника Голови Рахункової палати Андрія Майснера.

Голова Рахункової палати

Валерій ПАЦКАН